

KUNTAVAALIT 2017

Arjesta se alkaa

Perussuomalaisten kuntavaaliohjelma
2017

Uskalla puhua	3
Seiniä eikä selityksiä	4
Järkevä maankäyttö ja kaavoitus	5
Työtä, ravintoa ja elämyksiä	6
Liikuttava eteenpäin	7
Terveys tuulivoimateollisuuden edelle	7
Hyvä koulu ei ole itsestäänselvyys	8
Lapsia syntyy onnelliseen kuntaan	9
Ikä ei ole vain numero	9
Tärkeintä on syrjäytymisen estäminen	12
Pidetään kiinni hyvästä ja turvallisesta	13
Kotimaisuutta ja paikallisuutta hankintoihin	14
Elämänlaatupalveluilla ikävää vastaan	15
Ensisijainen vastuu suomalaisista	15
Ihminen edellä sote-uudistuksessa	16
Luonnonläheinen Suomi on ainutlaatuinen	17

USKALLA PUHUA

Joskus demokratia vaatii koviakin sanoja – siksi kannustamme ihmisiä uskaltamaan ja puhumaan. Me emme pakene järjestelmien, rakenteiden tai sanojen taakse, vaan tartumme voimakkaasti niihin asioihin, jotka ihmisiä liikuttavat.

Vaikka kuntien toiminta on suuressa muutoksessa erilaisten uudistus- ja kehityshankkeiden vuoksi, toimivat ne jatkossakin ihmisten arkielämän edellytysten järjestäjinä. Tulevaisuuden kunnassa tehdään tärkeitä päätöksiä muun muassa kaavoituksessa, elinkeinopolitiikassa, opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa. Sosiaali- ja terveysasioissa kunnan toimivaltaan tulevat hyödylliset ennaltaehkäisyyn ja terveyden edistämiseen liittyvät asiat.

Meille valtion tärkein tehtävä on kansalaisten turvallisuudesta ja hyvinvoinnista huolehtiminen. Turvallisuus on ihmisten perustarve ja perusoikeus. Tällä on selvä vaikutuksensa kuntapolitiikkaan, onhan kunta ennen muuta ihmisten yhteisö. Haluamme säilyttää kansalaisia palvelevan hyvinvointiyhteiskunnan, mutta olemme vakavasti huolissamme sen toimintakyvystä.

On tosiasia, että voidaksemme huolehtia suomalaisten perus- ja ihmisoikeuksista meidän on tingittävä maailmanparannuksesta ja osattava laittaa asiat tärkeysjärjestykseen. Kyse on realismista – siitä, että resurssit ovat rajallisia.

Kuntien toiminnan lähtökohtana on paikallisuus – erilaisten yhteisöjen lähtökohdat ja tavoitteet. Myös me ihmiset olemme erilaisia: yhdelle ainoa oikea asuinympäristö on sellainen, johon raitiovaunun kirskunta kuuluu, monille tämä olisi kauhistus. Kuntademokratiassa on kyse juuri siitä, että ihmiset vaikuttavat paikallisesti yhteisönsä asioihin. Ihmiset ovat yleensä oman elämänsä parhaita konsultteja, joten heitä on syytä kuunnella. Eikä väärin voi äänestää, vaikka joku niin kehtaisikin väittää.

Tässä kuntavaaliohjelmassa käsittelemme ihmisten arkeen kuuluvia tärkeitä teemoja, joista päätetään kuntatasolla. Juuri sinulla, hyvä kuntalainen, on mahdollisuus vaikuttaa! Poliitiikan täytyy reagoida ihmisiä huolettaviin todellisiin arjen epäkohtiin.

Seiniä eikä selityksiä

Järkevää kunnallista asuntotuotantoa on tuettava enemmän. Kaavoittamisen täytyy mahdollistaa erilaisten asuntojen rakentaminen kasvukeskuksiin ja lähialueille. Haja-asutusalueille rakentamisen pitää olla vaivatonta ja palvella alueiden ja asukkaiden etua.

Etenkin pääkaupunkiseudulla on huutava pula kohtuuhintaisista asunnoista, ja tällä on vaikutusta myös työmarkkinoiden toimintaan.

Monet suuret rakentajat eivät vastaa kotia kaipaavan huutoon vaan seuraavat voittoja ja arvonnoususta seuraavia lisätuottoja – mistä kertoo myös se, että jopa 800 000 ihmistä saa asumistukea, usein ylihintaiseen asumiseensa. Tavallinen ihminen löytää itsensä liian usein keskeltä poliittista ja taloudellista noidankehää.

Lisää painetta asuntopulaan ja hintakehitykseen luo maahanmuutto, jonka myötä on syntynyt lähes automaattinen liike erityisesti vapaiden markkinoiden ulkopuolisiin vuokra-asuntoihin. Tilanne on kestämaton.

Toisaalta maahanmuuttajien keskittyminen tietyille asuinalueille on Suo-

nessa ollut maailman mittakaavassakin poikkeuksellisen nopeaa. Alueiden tulotaso on keskimääräistä alhaisempi, ja niillä on enemmän sosiaalisia ongelmia. Huono-osaisuuden kasautuminen aiheuttaa kasvavaa kuormitusta erityisesti alueen opetus-, terveys- ja sosiaalipalveluille.

Mielestämme asuntotuotannossa tulee ensisijaisesti huomioida pienituloiset, mutta valtiomme ulkopuolelta heitä ei pidä tuoda lisää. Omat asiat ensin, niissäkin kun riittää tekemistä.

Useiden kuntien rakennuskantaa vaivaa vakava homeongelma, jolla on kansanterveydellisiä vaikutuksia. Kunnan itsenäisesti päätettävillä rakennusluvilla ja valvonnalla voidaan huolehtia, että homerakentaminen loppuu.

Laadukkaaseen rakentamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota, kun kyseessä ovat lapset. Homekoulukierteille on saatava loppu. Rakennettaessa uudiskohteita on syytä kuvata ja dokumentoida piiloon jäävät rakenteet, jotta ongelmien ilmaantuessa niihin puuttuminen on yksinkertaisempaa. Rakentaminen kaipaa kokonaisvaltaisia korjausliikkeitä.

■ **Kaavoituksella voidaan huolehtia siitä, että kunnat eivät autioidu eikä viimeisen tarvitse sammuttaa valoja.**

■ **Kuntalaisia on kuultava suojeluhankkeissa. Esimerkiksi metsien suojelun on perustuttava todellisiin kuntalaisten näkemyksiin, ei ulkopuolisten tahojen saneluun.**

■ **Homerakentaminen kuriin ja sisäilma kuntoon.**

- Kaupungeissa ihmisillä on oltava pysäköintipaikkoja. Toisaalta asuntojen hintoihin voidaan vaikuttaa pysäköintipaikkavaatimuksia löysentämällä.
- Rantayleiskaavoista ei saa tehdä liian rajoittavia.

Järkevä maankäyttö ja kaavoitus

Haluamme uudistaa maankäytön tapoja niin, että kuntalainen on lähempänä omaa ympäristöään koskevia päätöksiä eikä kaikki tapahdu vain kasvottomien virkakoneistojen suojissa. Valmistelun on oltava avointa ja läpinäkyvää, jotta kuntalaisilla on aito vaikutusmahdollisuus omaa elinpiiriään koskettaviin asioihin.

Kunnan harjoittamassa maankäytössä on kunnioitettava paikallisia oloja, kuten esimerkiksi elinkeinoja ja harrastusmahdollisuuksia. Kuntien erilaiset lähtökohdat ja tarpeet maankäytössä tulee tunnustaa entistä selkeämmin. Kaavoituksen vaikutus elinkeinopolitiikkaan ja työpaikkojen luomiseen on syytä ymmärtää.

Kaupunkien kehittämisen tulee lähteä kaikkien asukkaiden tarpeista. Keskeistä on turvallisuus, rauhallisuus ja viihtyisyys. Ihmislähtöisyys ottaa tietysti huomioon myös ympäristön – useimmat suomalaiset arvostavat puhdasta luontoa kotinsa lähellä.

Luonnonvaraiset viheralueet ovat tärkeitä niin ihmisen fyysisen kuin psyykkisen terveyden kannalta. Tutkimusten mukaan niillä on stressiä poistava vaikutus. Kaupungeissa sijaitseviin metsiin ja viheralueisiin kajoamisen tulee olla kaavoituksessa vasta viimeinen vaihtoehto.

Työtä, ravintoa ja elämyksiä

Kannattavan pien- ja perheviljelyn edellytykset on säilytettävä koko Suomessa. Rakennemuutos ja tehostaminen ovat vähentäneet elintarvikesektorin työpaikkoja, mutta sen merkitys ei ole vähentynyt, koska haluamme yhä syödä puhdasta kotimaista ruokaa. Ruoka on välttämättömyyshyödyke, josta kansalaiset eivät voi tinkiä.

Tämän johdosta esitämme, että lähiruoka nostettaisiin sille kuuluvaan arvoonsa – ei urbaanina vihertrendinä vaan kestävä-
nä ja luonnollisena tapana tuottaa hyvää, suomalaista ruokaa.

Kansalaisten tulee saada ruoan alkuperästä ja tuotantotavoista parempaa tietoa. Kuluttajilla on oikeus saada varmuus siitä, missä ja millaisissa olosuhteissa ruoka tuotetaan.

- **Perheviljelmäpohjainen omavaraisuus tarjoaa huoltovarmuutta – siinä Suomen turvatakuu.**
- **Ruoka on välttämättömyyshyödyke, josta ei voi tinkiä. Sen on oltava suomalaista, turvallista ja terveellistä lähiruokaa.**

Osuuskuntamalli sopii pientuottajien lähiruokatoimintaan hyvin ja auttaa pienyrittäjiä verkostoitumaan, jolloin yhteistyö mahdollistaa esimerkiksi riittävän tuotanto- ja jalostusmäärän ammattikeittiöiden tarpeisiin. Osuuskuntatoiminnan mahdollisuuksia tulee yksinkertaistaa, ja ymmärtää toiminta myös työllisyyden kannalta. Uusi hankintalaki antaa huomattavia mahdollisuuksia lähiruokan hyödyntämiseen kuntatasolla.

Suomalainen puhdas ruoka ja metsiemme aarteet tarjoavat myös merkittäviä väyliä kansainväliselle kaupalle ja matkailun lisäämiselle. Suomalainen maaseutu, metsät ja luonto ovat mittamattoman arvokas brändi, jota kunnissa täytyy voida paremmin hyödyntää.

Maatiloilla on aina osattu tehdä monenlaisia töitä. Varsinaisen alkutuotannon ohella erilaiset liitännäiselinkeinot kasvattavat koko ajan merkitystään. Alkavat ja pienimuotoiset liitännäiselinkeinot pitää toimialasta riippumatta hyväksyä verotuksessa maatilan toiminnaksi.

Kuntien peruspalveluiden tulee edistää kuntalaisten työllistymismahdollisuuksia. Myös kuntien oma elinkeinopolitiikka on avainasemassa luotaessa uusia työpaikkoja ja kavennettaessa alueellisia eroja.

Liikuttava eteenpäin

Toimiva liikenneyhteys kodin ja työpaikan välillä on ensiarvoisen tärkeä. Teiden kuntoa tulee parantaa. Suorat tiet vievät menestykseen myös elinkeinoelämää; kaikki ei Suomessakaan tapahdu tietoverkoissa.

Maakuntarajojen aiheuttamat ongelmat järkevälle tienpidolle tulee ratkaista, ja kilpailutukset hoitaa kerralla koko tielle.

Julkisten liikenneyhteysien tulee olla paitsi toimivat myös ekologisesti ja taloudellisesti järkevät ja tasapainoiset. Kannatamme kuntiin erityisen tiestrategian laadintaa.

Pyöräily on mukava harrastus, mutta Suomen kokoisessa maassa työmatkapyöräily on mahdollista vain harvoille. Liikennesuunnittelua ei saa tehdä ideologisesti pyöräilyn tai muun ekomat-kailun ehdoilla.

- Väylien kunnossapitotoimien pitää tapahtua oikeaan aikaan, ennen kuin on liian myöhäistä.
- Tiemäärärahoja pitää jakaa kuntiin tasaisemmin.

Terveys tuulivoimateollisuuden edelle

Perussuomalaiset on ainoana puolueena tuonut esille tuulivoiman terveysvaikutukset. Tuulivoimateollisuudella voi olla jopa kansanterveydellisiä seurauksia, näennäisten vihreiden arvojen ja poliittistaloudellisten kytkösten sivutuotteena.

Olemme mukana käynnistämässä ensimmäisiä suomalaisia tutkimuksia aiheesta. Varovaisuusperiaatteen mukaisesti kuntien ei tule tässä vaiheessa myöntää uusia rakennuslupia tuulivoimalle. Asia on selvitettävä, ja kansalaisten terveys on laitettava etusijalle.

- Suomalaisten hyvinvoinnin tulee aina mennä maailmanparantamisen edelle.
- Tuulivoiman terveysvaikutukset on selvitettävä ja kansalaisten terveys on aina laitettava etusijalle.

Hyvä koulu ei ole itsestäänselvyys

Koulumaailmassa voidaan paikoin huonosti. Oppimistulosten lasku erityisesti pojilla, kasvava eriarvoisuus koulujen välillä ja kylä- ja lähikoulujen lakkauttaminen ovat merkittäviä ongelmia. Haja-asutusalueilla koulumatkat pitenevät, kaupungeissa perheet valikoivat hyviä kouluja. Osa opettajista uupuu kasvatustaakan alle. Digitalisaatio ja uudet oppimisen välineet eivät pelasta tilannetta.

Koulut tarvitsevat remonttia, usein kirjaimellisesti. Kuntatasolla kannatamme ehdottomasti lähikoulujen säilyttämistä, muiden lähipalvelujen turvaamisen ohella. Ne takaavat jatkuvuuden, turvallisuuden, alueiden elinvoimaisuuden ja usein sopivankokoiset luokat – koulu on yhteisön sydän, esimerkiksi toimiessaan monitoimikeskuksena, josta voi saada monenlaisia palveluita ja virikkeitä.

Toimiva koulu on kunnalle, alueelle tai kaupunginosalle vetotekijä, johon todella kannattaa panostaa. Toisaalta esimerkiksi täynnä maahanmuuttajia oleva koulu ja asuinalue karkottavat ne perheet, joilla on mahdollisuus muuttaa muualle. Tässäkin asiassa tosiasioiden tunnustaminen on ensiarvoista – jakautuneita alueita ei korjata paheksunnalla tai monikulttuurisuutta ihannoivilla fraaseilla.

Tärkein vastuu lasten hyvinvoinnista ja kasvatuksesta kuuluu kuitenkin vanhemmille. Kaikki lähtee kodista.

Pidämme tärkeänä, että kouluissa huolehditaan suomalaisten arvojen ja kulttuurin ylläpitämisestä ja edistämisestä ja korostetaan suomalaisuuden merkitystä. Suvivirttä laulettakoon jatkossakin.

Samalla kannatamme myös erilaisten pien- ja tasoryhmien palauttamista. Maahanmuuttajalasten kielenopetuksesta ja koulukelpoisuudesta tulee huolehtia eriytetysti eikä integroinnin tule tapahtua muiden lasten oppimisen kustannuksella.

Suomen- ja ruotsinkielisiä kouluja voitaisiin myös yhdistää samaan rakennukseen. Kannustamme kuntia osallistumaan kielikokeiluun pakkoruotsin vapauttamiseksi.

Koulukiusaamisen ehkäisy ja siihen viipymättä puuttuminen ovat tärkeitä teemojamme, ja kannatamme kiusaajan koulunvaihtoa, ei kiusatun. Edellytyksenä kiusaamistapausten selvittämiseksi tulee parantaa viranomaisten välinen tiedonkulku saumattomaksi. Peruskoulun rehtorille pitää antaa oikeus antaa jälki-istuntoa.

Tyttöjen ja poikien wc:t on säilytettävä kouluissa – se on ihmisoikeus. Tytöt saavat olla tyttöjä ja pojat poikia. Suhtaudumme kriittisesti moniin ideologisiin kasvatuksen ja feminismin ajatuksiin. Vaikka tarkoitus saattaakin alun perin olla hyvä, hukkuu lapsi helposti pesuveteen.

- **Toimiva koulu on vetovoimatekijä.**
- **Lähi- ja kyläkoulut turvattava.**
- **Pien- ja tasoryhmät takaisin kouluun.**

Lapsia syntyy onnelliseen kuntaan

Toimivan kunnallisen päivähoidon tulee huomioida sekä hoiva, pedagoginen laatu että vanhempien työhön liittyvät näkökohdat. Päivähoito ei kuitenkaan voi korvata vanhempia ja näiden vastuuta jälkikasvunsa kasvattamisesta ja huolehtimisesta. Kotihoidon mahdollisuutta tai perheiden itsenäistä päätätävältä ei tule romuttaa. Työllisyyden tai tasa-arvon ongelmia ei korjata rankaisemalla niitä perheitä, jotka haluavat hoitaa pikkulapset kotona.

Kuntapolitiikassa on mahdollista vaikuttaa erilaisin porkkain nimenomaan siihen, muuttaako kuntaan perheitä, siis uusia asukkaita.

■ **Isänmaallisuus, paikallisuus, turvallisuus - perusarvot kunniaan.**

Pienet ihmiset ovat tulevaisuuden työntekijöitä, päättäjiä, kuluttajia. Kaikkeinärkevin tapa vaikuttaa väestörakenteeseen ja huoltosuhteeseen on kannustaa suomalaisia ihmisiä synnyttämään lisää lapsia. Lapset pitävät tulevaisuudessa hyvinvointiyhteiskunnan rattaat pyörimässä.

Elämän edellytykset rakennetaan varhaislapsuudessa – tai jo sitä ennen – ja hyvä synnyttää hyvää, pitkin matkaa. Kuntapolitiikalla on mahdollista luoda perheiden hyvinvoinnille turvallinen ja ennakoitava pohja.

Ikä ei ole vain numero

Ikääntyneiden rooli yhteiskunnassamme on yhä merkittävämpi. Ikääntynyt ei ole rasite, jota siirretään taloudellisin perustein, vaan kunnioitusta ja arvostusta ansaitseva ihminen. Hoivan tulee olla riittävää ja inhimillistä eikä se saa passivoida ihmistä turhaan. Hoitajamitoitusten on tarkoitus varmistaa, että jokaisessa yksikössä on juuri sinne sopiva ja tarvittava hoitajamäärä – näin kunnissa on mahdollista päättää tapauskohtaisesti eri laitoksiin sopivat ja riittävät hoitajamäärät.

Ikääntyneiden oikeudet tulee nostaa poliittiseen päätöksentekoon ja huolehtia niiden toteutumisesta niin sosiaalisella, taloudellisella kuin henkiselläkin puolella.

Kuten muillakin sektoreilla, kannatamme lähipalveluita myös ikääntyneiden kohdalla. Läheisyys lämmittää kaikenikäisiä. Myös omaishoitajien asemaa on edelleen syytä parantaa, kuten olemme hallituksessa tehneetkin. Kuntapäättäjillä on vastuu ja velvollisuus huolehtia siitä, että kunnan omaishoitajista pidetään huolta.

Maassamme on edelleen yli 22 000 sotiemme veteraania, ja heidän keski-ikänsä on jo 92 vuotta. Heille ja heidän puolisoilleen, lotille ja kotirintamanaisille on taattava tarpeita vastaavat yksilölliset ja joustavat palvelut. Kunnissa on oltava erityisesti veteraanien asioihin perehtyneitä palveluneuvoja. Kannustamme myös kuntia tarjoamaan veteraaneille ilmaisia kulttuuri- ja liikuntapalveluita. Me olemme tämän kunniakansalaisillemme velkaa.

Itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuonna meidän on erityisesti syytä pysähtyä miettimään, mihin hyvinvointimme ja turvallisuutemme perustuu, ja edistämään veteraanien asioita, vielä kun se on mahdollista.

- Lapsille taattava turvallinen koulutie niin maalla kuin kaupungissa.
- Peruskoulun oppimistulokset hälytystilassa - oppi eri-arvoistuu.
- Ei tyttöjen ja poikien vessojen ideologiselle yhdistämiselle.

- Kunnan kilpailutusten oltava avoimia ja tasapuolisia.
- Hankintoihin vahva kotimainen painotus, paikallisuutta tukien.
- Hyvä kansalainen kantaa vastuuta itsestään, läheisistään ja ympäristöstään.

- **Itseään määrävä kunta!**
- **Kunnallispolitiikka ei ole rakettitiedettä.**
- **Jos poliitikko ei puhu ihmisten kieltä, hänet voidaan vaihtaa.**

- **Suomi voidaan pitää asuttuna, jos niin halutaan.**
- **Energiataloudellisia valaistus-ratkaisuja - ei pimeitä katuja.**
- **Vapaaehtoiset kunta-liitokset ovat mahdollisia, mutta ne tulee vahvistaa kuntalaisäänestyksellä.**

Tärkeintä on syrjäytymisen estäminen

Syyt syrjäytymisen taustalla ovat moninaiset, esimerkiksi koulutuksen puute, työttömyys, sairastuminen, toimeentulo-ongelmat, asunnottomuus, mielenterveyden ongelmat ja päihteiden käyttö. Asian on syytä liikuttaa meitä kaikkia; syrjäytyneelle itselleen kyseessä on inhimillinen tragedia. Yhden elinikäisen syrjäytymisen hintalappu yhteiskunnalle on pitkälti yli miljoonan euron suuruinen.

Ongelmiin vastaaminen edellyttää vahvaa poliittista tahtoa ja asioiden tärkeysjärjestykseen laittamista. Jos turvapaikanhakijoille onnistuttiin järjestämään vastaanotto ja palvelut käytännössä yhdessä yössä, on suomalaisten auttamisenkin onnistuttava, oli pa kyse sitten asunnottomista, pitkäaikaistyöttömistä tai järjestelmästä pudonneista nuorista. Suomalaisten hyvinvoinnin tulee mennä kaiken muun edelle.

Poikien koulunkäyntiin ja nuorten miesten syrjäytymisen ennaltaehkäisyyn on kiinnitettävä erityistä huomiota. Varusmiespal-

velus on usein viimeinen tehokas hetki saada syrjäytymässä olevat miehenalut mukaan yhteiskuntaan ja veronmaksajiksi. Kuntien ja etsivän nuorisotyön tulee tehdä yhteistyötä kutsuntojen yhteydessä.

Ihmisten huono-osaisuutta ei tule korostaa pompottelemalla heitä byrokraattisesti paikasta toiseen. Syrjäytymisen vastaisessa työssä on olemassa monia hyviä käytäntöjä, mutta niiden hyödyntämiseen toiminnan tasolla tulee panostaa enemmän.

Jopa 20 prosenttia suomalaisista kokee itsensä yksinäiseksi, lapsista ikääntyneisiin. Kunnissa tulee kiinnittää erityishuomiota yksinäisyyttä ehkäisevien toimien tukemiseen ja osallisuuden lisäämiseen. Tässäkin työssä kannattaa hyödyntää kolmannen sektorin panosta.

Myös sillä, että me kaikki olemme kiinnostuneita läheistemme ja vaikkapa naapureidemme elämästä, voi vaikuttaa yksinäisyyteen ja yhteisön elinvoimaisuuteen. Jokainen ihminen haluaa tulla kohdatuksi eikä hymy maksa mitään.

- **Pidämme tärkeänä nuorisovaltuustojen, kylätoimikuntien, kyläneuvostojen, vanhusneuvostojen ja vammaisneuvostojen toiminnan vahvistamista.**
- **Hyvinvointiseteli käyttöön kunnissa.**
- **Vanhuksen heitteillejätö kotiin kiellettävä.**
- **Yhteiskuntamme romahtaisi ilman omaishoitajia.**

Pidetään kiinni hyvästä ja turvallisesta

Maamme sisäinen turvallisuus perustuu yhteisöllisyyteen, poliittisen järjestelmämme yleiseen hyväksytävyyteen, enemmistöpäätöksentekoon ja vähemmistöjen asianmukaiseen huomioimiseen.

Yleistä turvallisuutta heikentävä rikollisuus on kasvussa. Esimerkiksi seksuaalirikokset ovat lisääntyneet selvästi, ja maahanmuuttajien osuus tekijöissä on yksiselitteinen. Olemme kehityksestä syvästi huolissamme.

Yhteiskunnallisten resurssien ja uudistusten lisäksi tarvitaan välttämättä ihmisten omaa vastuunottoa turvallisen yhteisöllisyyden edistämiseksi. Lähiympäristömme huomioiminen kuuluu tähän. Vanhempien on myös otettava entistä enemmän vastuuta lapsistaan.

Maailma on muuttunut, mutta ei niin paljon, etteivätkö normaalit ihmisten kanssakäymisen säännöt ja periaatteet voisi olla voimassa. Kyse ei ole nostalgiaa tai takapajuisuudesta vaan siitä, että hyvistä asioista ei kannata luopua.

- **Kunnalliset maahanmuuton houkuttimet pois.**
- **Alueiden eriarvoistumiseen puututtava!**
- **Turvapaikanhakijoiden vastaanottamisen pitää olla kunnalle vapaaehtoista.**

Maahanmuuttajien ja uusien kansalaisten tulee hyväksyä suomalaisen ja länsimaisen yhteiskunnan tärkeimmät arvot ja elää niiden mukaisesti. ”Kotouttamisen” täytyy olla ennen muuta suomalaisen yhteiskuntaan sopeuttavaa, ei eroja korostavaa tai jopa niitä voimistavaa. Maahanmuuttaja on aina viime kädessä itse vastuussa sopeutumisestaan.

Kuntatasolla resurssien kohdentamisen tulee tukea tätä tavoitetta. Vääränlaisilla maahanmuuttopoliittisilla linjauksilla on hyvin kauaskantoisia vaikutuksia, kuten muun muassa Ruotsin tilanteesta voimme huomata.

Haluamme turvallisen Suomen, ja se on myös tulevaisuudessa mahdollista. Emme saa päästää irti erityisestä hyvästäamme. Meidän kannattaa olla ylpeitä maastamme, suomalaisuudesta ja kulttuuristamme!

Kotimaisuutta ja paikallisuutta hankintoihin

Suomen julkisten hankintojen yhteenlaskettu arvo on vuosittain yli 35 miljardia euroa. Pienillä ja keski-suurilla yrityksillä tulee olla tasavertainen mahdollisuus osallistua kuntien tarjouskilpailuihin, ja tähän uusi hankintalaki nimenomaan puuttuu. Pelkän hinnan sijaan on tarkasteltava laatua, työllistämisaikavaihteluja, kotimaisuutta ja paikallisuutta. Kokonaisvaltainen urakoiden, hankkeiden ja investointien läpikäynti tuottaa kestäviä taloudellisia, sosiaalisia ja esimerkiksi ympäristöllisiä vaikutuksia ja tukee lähialueita. Kotimaisuuden pitää mielestämme olla aina tavoitteena.

Työllistämisehtoa voidaan käyttää suorana kriteerinä niin, että hanke tarjoaa työtä paikallisille pitkäaikaistyöttömille, iäkkäille, nuorille tai kehitysvammaisille. Yrityksille tämä voisi tarjota merkittäviä sosiaalisen vastuun brändietuja. Hankintalaki velvoittaa pilkkomaan suuret julkiset hankinnat osiin.

Vaikka erilaiset kriteerit saattavat aiheuttaa lisäkustannuksia,

- **Haluamme, että kuntalaisilla on käytettävissään riittävät ja laadukkaat peruspalvelut kaikkialla Suomessa.**
- **Veronmaksajan näkökulma on otettava vahvemmin huomioon kuntien rakentamisessa, kiinteistöjen hallinnassa ja kunnossapidossa.**
- **Kuntainfran saneerauksiin mukaan elinkaariajattelua ja yhteistyötä.**

voi kokonaisuus silti säilyä kustannustehokkaimpana vaihtoehtona, kun huomioidaan syntyneet säästöt muilla sektoreilla.

Vaadimme hankintastrategian luomista kaikkiin kuntiin. Siihen kirjattaisiin, mitkä asiat ovat kunnalle erityisen tärkeitä ja mihin tuotteisiin ja hankkeisiin verorahoja laitetaan.

Kunnat tarjoilevat yli kaksi miljoonaa ruoka-annosta joka päivä. Jos kunnan hankinnoissa painotetaan lähiruokaa ja paikallisia tuotteita sekä kestävää tuotantoa, seuraukset ovat merkittäviä, niin työllisyydessä, ruokaturvallisuudessa, huoltovarmuudessa kuin myös asenteissa. Lähiruoka voi monille kunnille tulla tärkeä elinkeinostrategian osa.

9 000 kilometriä kulkeneen broilerin syöttäminen lapsille ei voi olla järkevää mistään näkökulmasta katsoen. Ihmiset matkustakoot ja tutustukoot maailmaan, mutta annetaan broilerin pysyä omassa maassaan.

Elämänlaatupalveluilla ikävää vastaan

Kunnan tulee ensisijaisesti tukea normaalia arkiliikuntaa. Kevyen liikenteen väylien rakentaminen ja kunnossapito ovat sitä parhaimmillaan, samoin kuin esimerkiksi leikki- ja perhepuistot. Yhteistyö matalan kynnyksen liikunta- ja muiden seurojen kanssa on myös suotavaa.

Erilaisiin pienimuotoisiin järjestöihin, harrastustoimiin ja kansalaisyhteiskuntaan osallistumiseen tulee kannustaa. Myös kirjastojen ja kansalaisopistojen kehittämiseen kannattaa satsata. Ne toimivat helposti saavutettavan harrastus- ja sivistystoiminnan monipuolisina keskuksina.

Verorahoilla tuettavan vapaa-ajan toiminnan ja kulttuuripalveluiden tulee tasata eriarvoistumiskehitystä ja edistää mahdollisuuksien tasa-arvoa, mutta myös kannustaa vastuulliseen elämään ja oma-aloitteisuuteen. Myös keskituloisten kuuluu voida saada verorahoilleen vastinetta.

Parhaimmillaan kunnallinen vapaa-ajan toiminta vahvistaa yhteisöllisyyttä, torjuu yksinäisyyttä sekä auttaa eri-ikäisten kuntalaisten kohtaamista. Erilaiset elämänlaatupalvelut ovat inhimillinen ja kustannustehokas lääke montaa ikävää vastaan.

■ Elämänlaatupalveluja kuntalaisille.

■ Eläkeläiset ilmaiseksi uimahalliin.

Ensisijainen vastuu suomalaisista

Emme hyväksy laittomasti maassa oleskelemista, saati näiden henkilöiden terveyden- ja sosiaalihuollon ja muiden palveluiden lisäämistä ja laajentamista. Myös turvapaikanhakijoiden oikeutta erilaisiin kuntatason palveluihin, kuten kuljetuksiin ja harrastuksiin, tulee tarkastella uudelleen.

Hyvinvointiyhteiskunta ei saa toimia maahanmuuton vetotekijänä, ja priorisoinnin on aina edistettävä suomalaisten perus- ja ihmisoikeuksien mukaisia palveluja ja hoitoja. Maahanmuuton kiihdyttämä hyvinvointijärjestelmien jakautuminen on saatava kuriin.

Suomi vastaanotti EU-maista neljänneksi eniten turvapaikanhakijoita vuonna 2015. Saapuvien määrät ovat edelleen kestämatomällä tasolla. Maailman kriisejä ja osattomuutta ei ratkaista näin. Paisuva maahanmuuttokoneisto ja sen jatkuvasti kasvavat kustannukset tulee huomioida kaikilla politiikan tasoilla.

Ennen turvapaikanhakijoiden sijoittamista tai uusien vastaanottokeskusten perustamista on aina kysyttävä kunnalta suostumusta. Sijoittamispäätöksistä voi myös saada kuntalaisäänestyksen. Vastaanoton tulee olla vapaaehtoista ja sen kokonaiskustannukset on syytä huomioida tarkasti. Rahan siirtäminen taskusta toiseen ei ole järkevää maahanmuuttopolitiikkaa – ei silloinkaan, kun se hetkellisesti tukee kunnan työllisyyttä.

Kustannusten lisäksi meidän on avoimesti voitava puhua maahanmuuton yhteydessä myös erilaisiin kulttuureihin liittyvistä seikoista ja muista ihmisiä huolettavista asioista – ilman että puhujia leimataan rasisteiksi tai muiksi idiooteiksi.

Ihminen edellä sote-uudistuksessa

Sosiaali- ja terveydenhuollon hallittu uudistus on välttämätön. On selvää, että tulevaisuuden järjestelmä täytyy tuottaa kustannustehokkaammin erityisesti siksi, että väestö vanhenee ja maksajia on suhteessa yhä vähemmän. Kannatamme lämpimästi perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalihuollon yhdistämistä toimivaksi kokonaisuudeksi. Uudistuksiin ei kuitenkaan tule pyrkiä hinnalla millä hyvänsä – eikä poliittiset fraasit edellä.

Kuntalaisten palvelujen saatavuus ja saavutettavuus tulee olla ensisijaista, asuvatpa he missä päin Suomea tahansa. Kettään ei tule pakottaa muuttamaan kotiseudultaan vain siksi, että palveluita ei enää ole.

Valinnanvapaus on tulevassa järjestelmässä avainasemassa, mutta meidän mielestämme se ei saa olla itseisarvo palveluita suunniteltaessa. Valinnanvapauden pitää toteutua ihmisen, ei yritysten ehdoilla. Esimerkiksi henkilökohtaista budjetointia ja palveluseteliä voidaan käyttää tukemaan yksilöllisiä ja pysyviä ratkaisuja, jotka helpottavat ihmisten jokapäiväistä elämää. Järjestelmä pitää rakentaa kestäväälle pohjalle niin, että sosiaalinen oikeudenmukaisuus toteutuu esimerkiksi laitospalveluiden asiakasmaksuissa.

Palveluketjujen tulee olla toimivia nimenomaan käytännös-

■ **Terveys- ja sosiaalipalveluihin kannatamme yhteisöllisyyttä ja pärjäämistä. Kunta on sote-uudistuksen jälkeen yhteisöllinen pärjäämisverkosto.**

■ **Asiakasmaksuihin lisää oikeudenmukaisuutta.**

■ **Perussuomalaiset kesyttää sotesta ihmisten palvelijan. Kunta on hyvinvoinnin kumppani, ja perussuomalaisessa kunnassa kuuluu ihmisen ääni.**

■ **Tullaan toimeen! Tämä jos mikä on suomalainen tapa lähestyä asioita. Hyvinvointilautakunnat apuun.**

sä – ihmisen on saatava palvelu ja hoito oikeassa paikassa riittävän nopeasti. Erilaisia terveys- ja sosiaalipalveluita on kehitettävä yhä kokonaisvaltaisempaan suuntaan moniammatillisuutta vahvistaen. Pidämme hyvänä toimintamalleja, joissa saman katon alta on saatavissa eri ammattilaisten palvelut ja joissa hallintorajat eivät estä tehokasta puuttumista.

Emme hyväksy keskittämistä, jos se tapahtuu välttämättömän palvelunsaannin kustannuksella. Esimerkiksi synnytysmatkojen kohtuuton venyminen keskittämisen seurauksena ei ole hyväksyttävää.

Vastustamme sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden avaamista suur yritysten voitontavoittelulle. Sen sijaan pidämme

tärkeänä, että pienet ja keskisuuret yritykset ja kolmas sektori saavat tulevaisuudessa entistä vahvemman roolin – tuloksena tulee olla vahva julkinen sektori, jota yksityiset toimijat ja järjestöt tukevat.

Kunta voi tukea asukasta terveyden ja hyvinvoinnin edistämässä ja säilyttämisessä, riippumatta siitä, mikä taho aikanaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut tuottaa tai järjestää. Uusi kuntajärjestelmä nimenomaan kannustaa tähän. Mielestämme on panostettava ennaltaehkäisevään hoitoon ja varhaiseen puuttumi-

Luonnonläheinen Suomi on ainutlaatuinen

seen eikä odotettava niin kauan, että joudutaan hoitamaan sairautta tai sosiaalisia ongelmia.

Ennakoivaan hoitoon ja terveyden edistämiseen keskittyvä malli tulee edullisemmaksi ja on tietysti inhimillisempi. Se tukee myös ihmisen vastuuta omasta hyvinvoinnistaan. Uuden sote-mallin myötä kunnille syntyy vahva rooli tukea ihmisten vastuunkantoa omasta terveydestään.

On arvioitu, että varsinaiset terveystaloudelliset vaikutukset näkyy noin yhden kymmenesosan verran ihmisen hyvinvointiin, kun taas elintapojen merkitys on neljä kertaa suurempi. Niin sanottujen elintapasairauksien ehkäisyllä on mahdollista saavuttaa merkittäviä säästöjä – ja tietysti lisää ja parempaa elämää.

Omasta elämästään vastuuta kantava ihminen ei tarvitse kaikkialle tunkeutuvaa byrokratiaa kertomaan, miten milloinkin tulee toimia. Säätelyn ja tiskiltä toiselle tapahtuvien ketjujen purkaminen on myös tehostamista parhaimmillaan.

Kannustamme kuntia perustamaan hyvinvointilautakuntia, jotka toimisivat kuntalaisten kokemusten ja äänen välittäjinä eri palveluiden suuntaan. Jokainen kunta tarvitsee riittävän henkilöstön, joka yhdessä tuottaa väestön tarvitsemia lähipalveluita. Järjestelmällä tulee olla kasvot ja selkeä koordinaatiovastuu. Kuntalaisen ja hyvinvoinnin edun täytyy toteutua kaikilla tasoilla ja kaikissa uudistuksissa.

Suomalaiset arvostavat ympäristöä ja puhdasta luontoa. Kannatamme järkevää ympäristönäkökohtien huomioimista kaikessa politiikanteossa. Lähiyhteisöt, lähipalvelut, lähipuolue ja muut ohjelmassa esitetyt teemat – kaikki tavalla tai toisella tukevat kestävästä ympäristöstä ja ihmisten hyvää elämää.

Vastustamme ihmisestä ja tämän hyvinvoinnista täysin irrottettuja ympäristöllisiä vaatimuksia – kohtuuttomat taloudelliset rasitteet, viherpesu ja muut näennäiset ympäristönäkökulmat tulee ottaa vahvemmin tarkastelun kohteeksi. Kannatamme liiallisen byrokratian ja ihmisten holhoamisen purkamista.

Onnistuimme hallituksessa lieventämään jätevesiasetusta, joka alkuperäisessä muodossaan olisi asettanut huomattavia vaatimuksia monille maaseudun pientaloasujille. Kuntien viranomaisen on myös käytännössä toimittava uusien ohjeiden mukaan ja vapautettava kiinteistön omistaja viemäriin liittymisestä, jos kustannukset ovat tälle kohtuuttomat.

90 prosenttia suomalaisista toivoo, että tuotantoeläimiä kohdeltaisiin nykyistä paremmin. Kannatamme vahvasti, että niin sanottua uskonnollista teurastusta säädellään nykyistä voimakkaammin ja estetään eläinten kidutus. Eläinten oikeuksienkin kuuluu mennä eteenpäin, ei taaksepäin.

Jäsenyyteen liittyvät kysymykset

Suvi Karhu • Jäsenasiavastaava

jasenasiat@perussuomalaiset.fi

040 631 7099

Ehdokaskoneeseen liittyvät kysymykset

Jaana Vesterinen-Prähky • Projektisihteeri

tuki@perussuomalaiset.fi

040 661 6919

Kunnallinen päätöksenteko

Heimo Konttinen • Kuntasihteeri

heimo.konttinen@perussuomalaiset.fi

040 631 3440

Yleistä vaaleista

Ossi Sandvik • Projektijohtaja

ossi.sandvik@perussuomalaiset.fi

0207 430 806

Riikka Slunga-Poutsalo • Puoluesihteeri

riikka.poutsalo@perussuomalaiset.fi

0207 430 808

Perussuomalaiset rp. • Yrjönkatu 8-10, 00120 Helsinki • Puh. 0207 430 800
www.perussuomalaiset.fi